

LISTY

skřítko Lískáčka

pro rodiny s dětmi

List 11/2015 - LEDEN

LÍSKA

Lískáčkov
lednové
téma:

Ptáčci na krmítku

Co nás čeká:

- **Mají ptáci mlsný jazýček?** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Vaříme pro ptáčky** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 30 minut)
- **Jednoduché krmítko na zavěšení** (pro děti od 6 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 45 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Jak dělali krmítko pro ptáčky

Byl leden. Venku mrzlo, až praštilo a stromy na zahradě se zachumlaly do sněhové peřiny. Děti s Lískáčkem seděli u čaje a přemýšleli, co budou dělat. Ven se jim moc nechtělo a žádná hra je taky nebavila.

„Takový medvěd, ten se má. Celou zimu prospí, a tak se vůbec nenudí.“ prohlásil najednou Tomáš. „No jo, medvěd. Ale ty nejsi medvěd. Na druhou stranu jiná zvířátka si mohou říkat. Takový Tomáš, ten se má. Může být v teple doma.“ odpověděl mu Lískáček. „Představ si, že by si byl třeba ptáčkem. Celou zimu by strávil tím, že ve dne hledáš něco k jídlu a v noci je ti zima.“ Tomáš se trochu zastyděl, ale pak ho něco napadlo. „Nemohli bychom těm ptáčkům nějak pomoci? Co jim třeba vyrobit krmítko. Pak by nemuseli nic hledat a rovnou by byli u nás v sadě.“

To byl nápad! Všem se líbil a tak se rovnou pustili do práce. Zašli za dědečkem a ten jim dal vše potřebné. Také jim celou dobu radil a netrvalo dlouho a bylo krmítko hotové. Bylo dřevěné, mělo šikmou střechu a spoustu místa pro ptačí hostinu. Od babičky si vyptali semínka a jablíčko a vyrazili do sadu. Tam dali krmítko na velký kmen, který zde zůstal po staré hrušce. Nasypali semínka a už se těšili, jak budou pozorovat ptáčky. Ale protože už byl skoro večer, nechali to pozorování na druhý den.

Druhý den s sebou vzali ke krmítku i dědečka, aby mu ukázali, jak se jim práce nakonec povedla. Ale co to? Semínka byla rozházená kolem krmítka, pod krmítkem bylo pár pírek a v krmítku ležela kočka.

„No páni, kočka nám snědla všechny ptáčky.“ spráskl ruce dědeček. „To jste to krmítko dali na špatné místo. Musíme ho dát jinam. Někam, kam se nedostanou kočky.“ Dědeček došel ke krmítku a kočku z něho vyhnal.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství

| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

Naštěstí se ukázalo, že kočka žádného ptáčka nesnědla, jen je hodně vyplašila. Dědeček na střechu krmítka přidělal očko a krmítko pověsil na dlouhý provázek na větev. Žádná kočka se tam už nedostala a ptáčci si mohli spokojeně zobat připravené dobroty. Děti s Lískáčkem chodili krmítko každý den doplňovat a pozorovat jeho návštěvníky. Doma pak v knížkách hledali, jak se kteří ptáčci jmenují.

Lískáčkovo
bádání:

Mají ptáci mlsný jazýček?

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: jablko, semínka slunečnice, semínka prosa, mák, lněné semínko, vyloupané a trochu nadrcené ořechy (vlašské ořechy, lískové ořechy), nevyloupané burské oříšky, ovesné vločky, atlas ptáků, případně dalekohled

Motivace: Každý z nás má rád něco jiného. Někdo svíčkovou, jiný čočku, pizzu nebo buchty. A jak je to u ptáčků? Mají také své chutě nebo jim je jedno, co jim dáme do krmítka?

Postup: Pokud máte někde v blízkosti krmítka, kam zalétají ptáci, můžete snadno vyzpozorovat, jaký je jejich jídelníček. Nabídněte jim co možná největší možnost různých dobrot. Umístěte je tak, abyste z dálky mohli krmítka pozorovat a věděli, co ptáčci asi zrovna jí. Krmítka pravidelně s dětmi kontrolujte a společně zjišťujte, kteří ptáčci sem zalétají. Na procházkách v přírodě můžeme ptáčkům nasbírat i nějaké bobuloviny (např. jeřabiny, černý bez, hloh, šípky)

A co komu tedy chutná?

kosi, kvíčaly, brkoslav: jablka napichovaná na větvičky stromu nebo přímo na zemi, brambory vařené v nesolené vodě, bobule (jeřabiny, černý bez, hloh, šípky)

sýkorka, brhlík a strakapoud: zavěšený hovězí lůj

sýkorka, pěnkava, vrabec, zvonek, brhlík a další zrnožraví ptáci: směsi olejnatých semen (slunečnice, mák, proso, lněné a konopné semeno, řepka)

pěnkava: hlavně slunečnicová semínka, která sbírají i na zemi pod krmítky, takže nevádí, když z krmítka něco vypadne

vrabci: droby z housek (strouhanka z bílého nesoleného pečiva)

Lískáčkův
pokus:

Vaříme pro ptáčky

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky:

- malý plastový / keramický / rašelinový květináč / plastový kelímek od jogurtu, cca 10 cm dlouhý klacík, jutový provázek
- směs semen pro ptáky (např. slunečnice, proso, len, sezam, mák, pšenice, ořechy,...), ztužený nesolený živočišný nebo rostlinný tuk (nesmí to být margarín, nesmí být žluklý)
- hrnec, vařečka, naběračka, tác nebo podložka pod květináč, vařič

Motivace: Chcete pro ptáčky připravit nějakou dobrotu? Myslíte si, že to není jednoduché? Naopak, je to velmi snadné. Samozřejmě jim nebudeme vařit svíčkovou nebo dort, ale semínkový zákusek. Ten jim pak nalijeme do nádoby a můžeme jím ozdobit keř nebo strom.

Postup:

1. Nejprve přichystáme vybranou nádobu na směs. Nychystaný klacík uprostřed přivážeme na konec provázku. Provázek pak provlékneme dírou ve dně z vnitřní strany směrem ven. Neprotahujeme celý, ale necháme klacík viset cca 3 cm pod okrajem květináče. Bude sloužit ptáčkům pro přichycení.
2. Takto připravenou nádobu postavíme na tác nebo podložku. Pokud je díra ve dně velká, dáme do ní několik slunečnicových semínek, aby nám při plnění nevytekl tuk.
3. Do připravené hrnce dáme rozpustit tuk. Pozor! Tuk pouze rozpouštíme, nesmíme ho přepálit.
4. Hrnec s rozpuštěným tukem odstavíme z plotýnky a přidáme připravenou směs semínek. Zamícháme a vytvoříme hustou směs.
5. Hotovou směs pak necháme trochu stuhnout a pak naléváme do připravených květináčů nebo kelímků. Necháme pořádně utuhnout.
6. Hotová krmítka můžeme pověsit na strom nebo keře. Dáváme ale pozor, aby na ně příliš nesvítlo slunce, aby se tuk nepokazil. Na konci zimy krmítka odstaníme.

Trocha teorie:

Ptáky můžeme na krmítku krmit ideálně od začátku listopadu do začátku března. V zimním období si ptáci v mrazu a sněhové pokrývce hůře hledají potravu a tak jim touto činností můžeme významně pomoci. Na jaře se ale přikrmování již nedoporučuje.

Správně umístit krmítko také není jen tak. Musí být přístupné opeřeným návštěvníkům, ale nepřístupné jejich nepřítelům (kočka, kuna nebo jiná malá šelma). Doporučuje se dát krmítko minimálně do výšky 1,5 m. Neumísťovat ho blízko míst, odkud by do něj mohla kočka skočit, či na něj vylézt. Při zavěšování na strom ho věšíme tak, aby se do něj kočka nedostala. Také je potřeba dávat pozor, aby v blízkosti nebyla velká skleněná plocha. Pokud by se ptáci na krmítku polekali, mohli by do ní vlétnout a zranit se nebo zabít.

Krmítko bychom také měli občas čistit a odstranit starou potravu.

Lískáčkovo
tvoření:

Jednoduché krmítko na zavěšení

Věk: od 6 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: jedna čistá průhledná PET - lahev i s víčkem, dvě větvičky cca 20 cm dlouhé, kombinované kleště, cca 15 cm drátku, zápalky, svíčka, hřebík, pracovní podložka nebo pracovní ubrus, směs semínek pro naplnění krmítka

Motivace: Ne každý má čas, vybavení nebo místo pro umístění velkého krmítka. Proto vám nabízíme jeden z možných postupů pro snadné krmítko. Pokud by vám připadal příliš náročný, tak na konci najdete tipy, jak si výrobu zjednodušit. Jinak na internetu je spousta nápadů na domácí krmítka i informací ohledně správného krmení.

Postup:

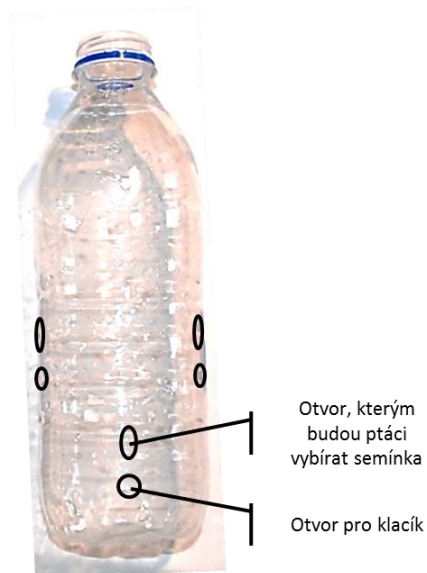
1. Nachystáme si jednu čistou průhlednou PET - lahev i s víčkem, dvě větvičky cca 20 cm dlouhé, kombinované kleště, cca 15 cm drátku, zápalky, svíčku, hřebík, pracovní podložku nebo pracovní ubrus.
2. Nad zapálenou svíčkou si nahřejeme hřebík tak, abychom s ním mohli propalovat díry do PET - lahve a víčka. Dbáme na bezpečnost při práci a pracujeme opatrně.

3. Rozpáleným hřebíkem uděláme díru uprostřed víčka. Pak uděláme 8 děr do PET – lahve.

4. Díry v PET – lahvi: nejprve uděláme ve spodní části lahve díru, kterou pak prostrčíme připravenou větvičku. Naproti uděláme druhou díru tak, aby větvička šla prostrčit skrz. Nad nimi pak uděláme větší podlouhlé díry, ze kterých budou ptáci vytahovat semínka. Stejným postupem uděláme o něco výše další 4 díry.

5. Teď uděláme z drátku očko, za které bude krmítko viset.

6. Ze spodní strany očko zajistíme kouskem větvičky, kolem které drát omotáme. Zbytek drátu ucvakneme.

7. Nakonec lahvi prostrčíme připravené větvičky, krmítko naplníme směsí semínek a zavěšíme na strom.

TIP: Pokud se bojíte práce se svíčkou a rozpáleným hřebíkem můžete díry do lahve jednoduše vystříhnout nejlépe ostrými manikurními nůžkami. Krmítko pak nemusíte věšet pomocí očka ve víčku, ale provázek můžete přivázat za hrdlo lahve.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Povedlo se vám krmítko?
- Zjistili jste, co kterým ptáčkům chutná?
- Co se vám líbilo?
- Víte co se dává ptáčkům na krmítko?
- Víte, kdy krmíme ptáčky?
- Povedla se vám uvařit dobrota pro ptáčky?
- Jací návštěvníci létají na vaše krmítko?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná, Marie Kordulová